No. 2025 Zaterdag 4 November 1922. 39ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Katholieke Liefdadigheid.

Voor wie op de hoogte is van de kaart van Nederland en weet, hoe en waar kerken en stichtingen verrijzen, is het niet noodig naderen tekst en uitleg te geven van het feit, dat de Katholieken uitmnnten in liefdadigen zin.

Toch is het nog wel aardig, het feit ook officieel vast te stellen met de cijfers uit de Begrooting van Justitie.

Bij de Justitiebegrootiug is weer gevoegd een staat betreffende machtigingen tot aanvaarding van makingen en schenkingen, verleend aan kerken, en kerkelijke instellingen van weldadigheid. Het geldt ditmaal het jaar 1921.

Daaruit blijkt, dat in dat jaar vermaakt zijn aan kerken en kerkelijke instellingen f 999.656 en aan kerkelijke instellingen van weldadigheid f 779.132, te samen alzoo *voor alle gezindten en stichtingen* f 1.778.789.

Neemt men de cijfers voor *de Katholieken* ALLÉÉN, dan krijgen we f 615.777 voor kerken, enz. en f 437.132 voor instellingen van weldadigheid, te samen f 1.052.910. Voor rekening der Katholieken komt dus meer dan 59 percent, hoewel hun percentage der bevolking nauwelijks 35 percent is.

Ook hier is de katholieke liefdadigheid weer schitterend bewezen.

— Nog een ander bewijs kunnen wij aanhalen.

Dit en het vorig jaar is er door de Katholieken van Nederland een som van *twee en half millioen gulden* bijeengebracht voor de op te richten KATHOLIEKE UNIVERSITEIT. Alle standen hebben daartoe vrijwillig bijgedragen.

Dat ging zonder het heffen van belasting of hoofdelijken omslag, eenvoudig door collecten en vrijwillige giften.

— Er bestaan geen totaal-Statistieken voor geheel Nederland van hetgeen er door de Katholieken in de verschillende Gemeenten van ons land jaarlijks wordt geofferd voor St. Vincentius-, en St. Elisabeth-Vereeniging, voor ondersteuning van armen en zieken, aan Patronaten en honderd andere liefdadige Vereenigingen, die allen door vrijwillige, jaarlijksche bijdragen en giften worden in stand gehouden.

Dit jaarlijksche bedrag over het geheele land loopt ook zeker het millioen te boven.

— Nu zwijgen wij nog van de reuzensommen, die vooral in de laatste jaren door katholiek Nederland worden geofferd voor de Katholieke Missies, zoowel in de eigen koloniën als in andere streken der wereld.

— Dit jaar is er op verzoek van Z. H. Paus Pius XI een algemeene collecie gehouden in alle Katholieke Kerken der geheele wereld voor Rusland. Ook Nederland heeft daartoe ruimschoots het zijne bijgedragen.

Tot nu toe vonden wij nog niet vermeld, hoe groot dit bedrag is.

Ook Curaçao heeft voor Rusland bijgedragen. Wij zien hierin een helder bewijs, niet voor de moderne opvatting van liefdadigheid, die men *Philantropie* noemt, maar voor de echte christelijke naastenliefde. „*Bemin Uw naaste gelijk U zelven*, heeft Christus gezegd. En ieder mensch is onze naaste, volgens de ware christelijke opvatting, ook al is hij voor ons een geheel onbekende, ook al is hij niet katholiek of een heiden zelfs.

Tot nu is hier door de katholieken onzer Missie reeds de som van 2.215 gld. voor Rusland bijeengebracht.

Als men nu weet, dat wat hier in onze Kolonie in de laatste weken in de katholieke kerken is gecollecteerd voor Rusland, voor verreweg het grootste gedeelte is geofferd door „de kleine luyden", door armen zelfs, dan kan men zich niet anders dan verheugen hoezeer ook door de Curaçaosche katholieken de ware christelijke liefdadigheid in toepassing wordt gebracht.

* * *

Nog een ander christelijk werk van liefdadigheid van Katholiek Nederland, dat als het ware aan de aandacht ontsnapt is, mag wel het werk van het *R. K. Huisvesting-Comité* genoemd worden.

Dit Comité door MGR. DIEPEN, bisschop van 's Hertogenbosch, nà den oorlog opgericht, heeft zich met niets anders bezig gehouden dan met de plaatsing van katholieke kinderen uit die landen, die het meest door den oorlog geleden hadden. Deze kinderen, die zoozeer door ondervoeding en uitputting geleden hadden, werden door de zorgen van dit Comité uit Oostenrijk, Duitschland en België opgehaald en in katholieke gezinnen, die zich hiervoor vrijwillig aanboden, *ter huisvesting* geplaatst. Bovendien werden tal van extra-treinen met levensmiddelen vooral naar Oostenrijk gezonden.

Mgr. Dr. Ariëns heeft nu over de werkzaamheden van dit Comité eenige cijfers openbaar gemaakt. Hij schrijft daarover het volgende:

„De voorzitter van het *R. K. Huisvesting-Comité*, Mgr. Prinsen, verstrekte mij op mijn verzoek opgave van wat door het Comité tot Januari 1922 voor z'n beschermelingen gedaan werd; en gedachtig het woord der Schrift:— „*de werken Gods te openbaren is eervol*" — geloof ik goed te doen, met daaraan meer algemeene bekendheid te geven.

Het zien van Vincentiuswerk doet de gedachten opgaan naar Hem, die de liefde Gods uitstortte in onze harten, en wekt onwillekeurig tot navolging.

Ziehier vooreerst het aantal geplaatste en verpleegde *kinderen* in afgeronde cijfers.

van Oostenrijk	25.000
„ Hongarije	5.000
„ Duitschland	26.000
„ België	6.000
„ Nederland	1.500
Totaal	63.500 kinderen.

De meeste kinderen bleven maanden en maanden, niet weinigen zelfs meer dan een jaar bij hun pleegouders en ontvingen van dezen, ook in de dure jaren, volledige onder- en bovenkleeding, die bovendien bij seizoensverandering en den snellen groei der kinderen niet zelden al gauw werd vernieuwd.

De *verplegingskosten* worden door het Comité geschat op + f 150.— per kind. Dat maakt voor:

Oostenrijk	f 3.750.000
Hongarije	750.000
Duitschland	3.900.000
België	900.000
Nederland	225.000
Totaal	f 9.525.000

Behalve deze kosten, die door de pleegouders gedragen werden, stond het Comité zelf ook nog voor heel wat uitgaven. De boeken van het *Bossche Bureau* vermelden dienaangaande het volgende. Voor de kinderen van:

Oostenrijk	f 505.000
Hongarije	116.000
Duitschland	110.000
België	70.000
Nederland	19.000

Een toegift dus van f 820.000

Maar nog zijn we er niet.

De kinderen gingen niet slechts gevoed en gekleed, maar belast en beladen naar huis. Het Comité is van oordeel, dat de waarde der *meegegeven bagage* veilig mag worden aangeslagen op + f 50.—per kind.

Dat maakt alweer voor:

Oostenrijk	f 1.250.000
Hongarije	250.000
Duitschland	1.300.000
België	300.000
	f 3.100.000

Zegge 3 millioen!

Eindelijk werden nog bijna 500 wagonladingen met *liefdegaven* (levensmiddelen en kleedingstukken) opgezonden tot een gezamenlijke waarde van bijna 2 millioen. Te weten:

	wagons	waarde
naar Oostenrijk	350	f 1.500.000
„ Hongarije	10	60.000
„ Duitschland	125	250.000
in Nederland	1	3.000
	wagons 486	f 1.813.000

Tel die bedragen nu eens bijeen— al wat uitgegeven werd voor bureau- en verplegingskosten en meegegeven of opgezonden liefdegaven—dan krijgt men de kolossale som van 15 millioen gulden. De cijfers zijn weer afgezond.

Ziehier:

Oostenrijk	f 7.000.000
Hongarije	1.200.000
Duitschland	5.600.000
België	1.270.000
Nederland	250.000
	f 15.320.000

Vijftien millioen gulden!

Is het niet verbazingwekkend? En moeten wij ons niet innig verheugen en God hartelijk danken, dat hij zóóveel Christelijke liefde in de harten onzer geloofsgenooten heeft uitgestort?

Zeker, ook natuurlijke liefde, ook natuurlijke medelijden zal een woordje hebben meegesproken, maar veilig mag gezegd worden, dat die liefde nooit *zulk een hoogte* bereikt zou hebben, indien de liefde van Christus niet gedrongen had, indien men niet gedacht had aan de woorden des Heeren: „Wie zulk een kind opneemt in Mijnen naam, neemt Mij op." (Math. 18, 5.)

* * *

De Bossche mannen die het initiatief namen tot dit waarlijk grootsche Vincentiuswerk,
die het organiseerden en bezielden,
en er voor gesloofd hebben en nóg sloven tot op den huidigen dag,
hebben aanspraak op *aller* hulde en dank.

Zij hebben met dezen reusachtigen kinderzegen een der schoonste bladzijden geschreven in de vaderlandsche geschiedenis in onze dagen", aldus besluit Mgr. Dr. Alph. Ariëns. zijn artikel.

Wetenschappelijk Allerlei.

Invloed van electrische golven op den mensch.

De Londensche „*Star*" heeft de vraag opgeworpen of de massa electrische stroom, die het modern leven verbruikt, al de golven van de draadlooze telegrafie enz. geen nadeeligen invloed op den modernen mensch kunnen hebben.

Verscheidene harer lezers spreken, de overtuiging uit, dat dit metterdaad het geval is.

De heer Edwin Cole redeneert b. v. De electrische stroom kan een ter doodveroordeelde in den „stoel" dooden, kan verlamming geheel of gedeeltelijk genezen en heeft invloed op gevoelige instrumenten. Nu de electrische vervoermiddelen zoo ontzaglijk toenemen en ook de draadlooze telegrafie, ligt het voor de hand, dat wij die golven overal tegenkomen. Wat maakt menschen tot auto-woestelingen op den weg? Waarom zijn chauffeurs dikwijls zoo roekeloos? Waarom begaan zelfs kinderen moorden? Waarom zijn wij voor dokters een raadsel met onze gestadig toenemende pijnen, verlies van geheugen enz. Wij kunnen het niet allemaal aan de bioscoop wijten en wij kunnen ons niet aldoor in rubber kleeden. Het is geen tijd om te schertsen. Het is een ernstige kwestie. Wat kunnen electrische golven al of niet doen? Hebben wij allen te veel spanning?

Een ander inzendster, een typiste aan het ministerie van volksgezondheid, verklaart uit de alomtegenwoordige electriciteit slapeloosheid, berstende hoofdpijn en ongedurigheid van geest, onder welke zij in den laatsten tijd lijdt. Zij staat niet alleen, zegt zij, en vele andere lijden aan dezelfde aandoeningen. Zij gelooft ook dat de electriciteit schuld heeft aan tal van ongelukken, door de zenuwen van chauffeurs te ontredderen.

Men behoeft de voorbarige conclusies van deze overspannen zenuwpatienten nog niet voor bewezen uitspraken der wetenschap te houden (*Red. Amigoe*).

Een Electrische Fiets.

A. P. M. M. schrijft in het „*Motorrijwiel*":

Op de laatste Jaarbeurs te Milaan zagen we, tusschen een groot aantal andere zeer belangrijke en interessante zaken, een rijwiel, dat door electriciteit werd voortbewogen en zich in de belangstelling van de talrijke aanwezigen mocht verheugen.

De elektrische energie, die het vehikel moet voortbewegen, komt uit twee series akkumulatoren, die terzijde van de achterwiel in smalle kisten zijn aangebracht. De motor heeft een snelheid van 0.3 paardekracht, terwijl de overbrenging naar het achterwiel plaats heeft doormiddel van een ketting.

Tusschen de bovenbuizen is een soort mecanisme aangebracht, waardoor het mogelijk is de machine in twee standaardtempo's te doen loopen.

De laagste is 10 à 12 K.M., de hoogste 20 tot 25 K.M., waarmee de maximumsnelheid is bereikt.

De behandeling van de machine is uit den aard der zaak zeer eenvoudig; men schakelt in, rijdt weg en verzet het snelheids-handle naar gelang men langzaam of sneller rijden wil. De rem op het voorwiel wordt met de hand bediend, het achterwiel kan met den voet worden geremd. Verder is de machine van aluminium-voetrusten en een electrische lamp voorzien.

Dit electro-motorrijwiel heeft natuurlijk een aparte roeping te vervullen. Het is geen machine voor toerisme, althans niet voor toerisme over groote afstanden, omdat de batterij slechts beperkt stroom levert n.l. voor ongeveer 100 K.M.

Als dienstmotor in de stad en voor kleine tochten heeft deze machine haar voordeel.

Ze is zeer eenvoudig, behoeft weinig onderhoud. terwijl de snelheid, die ze ontwikkelt, ruim voldoende is en die van een gewoon rijwiel overtreft.

Bovendien is de gang geheel geruischloos.

Auto's.

Op 1 Januari 1922 waren er over de geheele wereld 12.588.949 auto's.

Wij hebben ze niet zoo precies geteld, maar *De Kampioen* wel. Als men het aantal aardebewoners op 1500 millioen stelt, dan wordt dat op elke 120 menschen één auto. Nederland blijkt wel erg achterlijk te zijn, het heeft slechts 13.500 auto's, terwijl het naar evenredigheid er maar eventjes 65.000 moest hebben. Alle landen blijven echter beneden het gemiddelde, want Amerika heeft alleen maar eventjes 10.505.660 auto's. Dan volgen: Engeland 497.580, Canada 463.448, Frankrijk 236.146, Duitschland 91.394, Argentinië 75.000, Australia 73.900, Italië 53.000, Indië 45.993, Holl Antillen 45.000, N.-Zeeland 37.500, Spanje 37.450, Rusland 35.000, België 32.200, Zuid-Afrika 26.468, Brazilië 25.000, Mexico 25.000, Denemarken 22.260, Cuba 20.000, Zwitserland 18.001, Oostenrijk 16.350, Noorwegen 14.340, Zweden 14.250, Nederland 13.500; Philippijnen: 12,381, Japan 12.260, Algiers 12.000, Polen 10.700, Chili 10.000, Uruguay 10.000, Roemenië 8500, China 8150, Porto-Rico 6500, Turkije 5500, Ceylon 5350, Egypte 5084, Portugal 5000, Tsjecho-Slowakije 4133, Peru 3343, Venezuela 2500, Indo-China 2300, Siam 2187, Columbia 2000, Tunis 1990, Panama 1950, Jamaïca 1350, Terre-Neuve 600, Guatemala 500, Guadeloupe 500, San-Salvador 400, Nicaragua 370 Costa Rica 200, Honduras 200, Medagascar 159, Monrovië 3.

—Wij twijfelen sterk, of deze opgave van *De Kampioen* veel vertrouwen verdient. Zijn opgave omtrent de Hollandsche Antillen (met 45.000 auto's) lijkt meer op het aantal inwoners dan dat der auto's.

Hier in onze kolonie zijn nu 302 Auto's en dat is reeds bijzonder veel. (*Red. Amigoe*).

Op den Gedenkdag der Hervorming

(31 October.)

Pater fr. Andreas Metz O. Cist. vertaalt uit het Deensche tijdschrift „*Nordisk Ugeblad for Katholske Kristne*" in „*Het Schild*" het volgend treffend verhaal, onder den titel van: EEN ONVERWACHT BEZOEK.

„Een diep, fluweelzacht halfduister vervulde de kerk. Tusschen de hooge kolommen, die daar als een rij van halfschemerende, nevel-witte lichtstrepen in het groote, stille kerkruim stonden, heerschte een heilige vrede, die elken hoek, elke spleet scheen te doordringen. Daar piept een deur, boven bij het altaar, het geluid gaat recht naar achter door het middelschip, waarvan de muurvlakten, als door een zich verwonderende echo, die vrede-storende geluidsgolven terug kaatsen, nog eens en nog eens, totdat het ongemerkt wegsterft.....

Dominee Petersen gaat met vaste en afgemeten schreden door de middelgang. Hij heeft geen licht ontstoken, maar de zware vastheid van zijnen stap op de plaveien getuigt, dat hij hier goed bekend is. Dominee Petersen pleegt in de kerkgangen op en neer te wandelen, als hij een preek voorbereidt, — hier is er rust en de oude, eerbiedwaardige muren, die prelaten uit de Middeleeuwen gezien hebben en predikanten uit den tijd der Hervorming, ademen en verspreiden een godsdienstige stemming in het kerkruim. Hij is van plan te spreken over Ansgarius, dien onverschrokken lichtbrenger, die vooroordeelen en gevaren trotseerde en het licht der waarheid ontstak in den duisteren tijd van het Heidendom,— ja, hij wilde hem vergelijken met den grooten strijder voor de waarheid, met Maarten Luther, die eveneens de vooroordeelen van zijn tijd trotseerde, de donkere wolken van het pausdom als door een vlammende bliksemflits vaneen spleet, zoodat de zon der waarheid weer haar licht kon verspreiden hier in het Noorden. Dominee Petersen zou zich juist in die gedachte gaan verdiepen, toen hij tusschen de kolommen zoo'n wonderlijken lichtglans zag. "Drommel, wat mag dat zijn?"....

Dominee Petersen was een nuchtere en uiterst kalme ziel, die zich volstrekt niet met iets bovennatuurlijks bezighield tenzij met hetgeen voor hem als geestelijke streng noodzakelijk was,—maar dit hier,.....stond daar niet in dien glans een gestalte recht voor hem? Dominee Petersen voelde, dat het hem koud werd op den rug.

„Wees slechts gerust, mijn broeder, — hier, in het Huis des Heeren vindt men geen dieven en roovers, vrede zij met u", klonk het uit den lichtglans met een welluidende, mannelijke stem.

„Wie is dat — en wat moet ge hier?" vroeg de dominee en zijn stem beefde een weinig.

„Gij hebt me zelf geroepen — uwe gedachten zochten mij, en ik kom bij u — ik ben Ansgarius." (1)

Op eens werd de dominee een geweldigen drang gewaar om zich op de knieën te werpen — geheel op paapsche wijze — maar hij bezon zich bijtijds. Nu zag hij den bisschop duidelijk — met mijter, staf en ring —, het was dus geen mystificatie, geen boosaardig spooksel — en dan was er dat licht, dat van hem uitstraalde — dat kon niet nagemaakt worden — hij stond dus werkelijk voor iets bovennatuurlijks....

De bisschop zag de kerk rond.

„Waar is de godslamp?" vroeg hij toen.

„Godslamp?".... Dominee Petersen smakte een beetje bij dat woord,....toen viel het hem in..... dat hoorde thuis bij wierook.... geschilderde kerkramen ..... knielen en..... katholicisme.

„Godslamp — ja, die gebruiken we nu niet meer."

„Waarom toch niet? Het was een goed gebruik, dat er voortdurend licht brandde, om aan te duiden waar onze Heer Jezus Christus in het tabernakel tegenwoordig is."

„Tabernakel?" vroeg dominee Petersen op verwonderden toon. „Wij hebben hier ook geen tabernakel."

„Is dan het Allerheiligste Sacrament hier niet voortdurend in de kerk, zoodat ieder Christen er binnen kan treden en de knieën buigen voor zijn God in het Huis des Heeren? Of is het Sacrament nu alleen maar in de kerken gedurende de Heilige Mis?"

„Wij houden hier preek en zingen hier psalmen...... maar de Heilige Mis..... dat is iets dat we hebben afgeschaft."

„Wat zegt ge daar..... is de Heilige Mis afgeschaft in de Kerk van Christus...... Wat zegt toch de Heilige Vader te Rome van dat alles?"

„De Heilige Vader te Rome....., ja Hem hebben we ook afgeschaft. Al datgene, wat de bisschop opgenoemd heeft, is iets, dat in de Middeleeuwen in gebruik was, in den tijd van het papisme. Maar sinds kwam Luther, een Duitsche monnik, die dat alles afschafte, en het is zijn gezuiverde leer, welke we hier in Denemarken volgen."

„Maar wat leert zijn kerk dan?"

„Ja, dit is tegenwoordig een moeilijke vraag. Eenige geestelijken leeren nog, dat Christus de Zoon Gods was.... anderen ontkennen het."

„Ja.... maar noemen zich die menschen dan nog Christenen? Toen ik hier kwam, gezonden door den Heiligen Vader, den opvolger van Petrus als de eenige rechtmatige bestuurder der Kerk, in wiens handen God zelf de sleutels gelegd heeft, predikte ik juist de blijde boodschap, dat Jesus Christus, Gods eengeboren Zoon, mensch geworden en voor ons op het kruis gestorven is en uit den dood is opgestaan! Met welk recht en met welke zending heeft dan een Duitsche monnik de Kerk durven afbreken, die God mij zond op te bouwen in het Deensche rijk? — Ik zie, dat men hier het Christendom weer heeft afgeschaft en een kettersche dwaalleer ingevoerd. Dit alles begrijp ik reeds uit de weinige woorden, die ge mij gezegd hebt. God geve, dat het ware geloof, dat ik aan het Deensche volk gebracht heb, weer helder moge schijnen tusschen de nevelen van het wangeloof, dat den geest van het volk verduisterd heeft. Nu heb ik met u gesproken — en dit verzoekt Ansgarius u aan het Deensche volk te verkondigen. Waarom eert gij mij, die slechts een gering werktuig was in 's Heeren hand, terwijl gij spot met hetgeen ik diende en het geloof hoont, dat ik hier bracht? Ziet ge niet, mijn zoon, hoezeer dit met elkaar in strijd is?

God late wederom het licht der waarheid schijnen in de harten der Denen."

Het visioen verdween plotseling en dominee Peterson stond alleen in het duistere kerkruim,..... maar het was, alsof hij nog altijd licht zag op de plaats, waar Sint Ansgarius gestaan had: alsof er een nieuw, stralend licht in zijne ziel ontstoken was. En hij volgde dat licht en sloot zich aan bij de schare, welke strijdt om de oude Deensche Kerk te doen herrijzen, welke eens Sint Ansgarius in ons vaderland had opgericht".

1) De H. Ansgarius, geboren in 801 en overleden in 865, begon in 826 zijn zegenrijk missiewerk tot bekeering van het nog heidensche Zweden en Denemarken. In 831 werd hij Aartsbisschop van Hamburg en werd door Paus Gregorius IV (827—844) benoemd tot Apostolisch Legaat voor het Noorden. De H. Ansgarius wordt de Apostel van Zweden en Denemarken genoemd, omdat aan hem de bekeering dier landen tot het Christendom te danken is.

Berichten uit de Kolonie.

Hoog Bezoek.

Vorige week Woensdag bezocht de Apostolische Vicaris, Mgr. M. G. VUYLSTEKE de schoollokalen bij de Kerk van de H. Familie op San Matéo: In de hoogere klassen waren ruim 230 meisjes, in de lagere 70 kinderen.

— In diezelfde week werd door de leden der Schoolcommissie de school van Sta Rosa en eenige dagen later de scholen in het Benedendistrict bezocht.

Religieuze Professie.

II. Zondag heeft de Eerw. Zuster Dominicanes NICEPHORA (Mej. AMINTA SPROCKEL, van Curaçao geboortig) te Oranjestad Aruba haar plechtige religieuse beloften afgelegd. Dit was de eerste maal, dat deze plechtigheid op Aruba plaats vond. Aan de Eerw. Zuster onze oprechte gelukwenschen.

* * *

De Eerw. Pastoor H Okbuysen.

De parochianen van Santa Maria en zijn vele vrienden zullen met deelneming vernemen, dat Pastoor H. Okbuyzen, sinds 5 October in het St. Elisabeth's Gasthuis verpleegd, zeer ernstig ongesteld is. In het laatst der vorige week heeft de ziekte een ongunstige wending genomen, zoodat II. Dinsdag namiddag den lijder de laatste HH. Sacramenten uit voorzorg werden toegediend. Sindsdien is de toestand niet verbeterd. Integendeel gaat de zieke sterk achteruit, zoodat er weinig hoop op behoud schijnt. Wij bevelen den dierbaren zieke in de gebeden der geloovigen aan.

Union di San José te Pietermaai.

Deze Vereeniging heeft den vorigen Zondag haar 40-jarig bestaan op werkelijk grootsche en enthusiaste wijze gevierd. Ongeveer 200 mannen hebben het voorbereidend triduum bijgewoond en, voor zoover wij weten, namen alle 102 leden deel aan de Generale H. Communie.

Bij den plechtigen Hoogdienst in de Kerk van Pietermaai moesten zich zeer velen in de stampvolle kerk met een staanplaats behelpen. De muziekmis met begeleiding van orkest werd onberispelijk onder directie van den Heer J. Palm ten gehoore gebracht.

Na afloop zongen de schoolkinderen onder begeleiding van het muziekkorps der weesjongens van *Scherpenheuvel* een feestlied.

Het vereenigings lokaal der St. Josefs-Gezellen-Vereeniging was door een prachtige aangebrachte versiering in een feestzaal herschapen voor de plechtige receptie, waarbij ook Z Exc. Gouverneur Brantjes en echtgenoote en dochter, Z. D. H. Mgr. Vuylsteke, de clerus en een ontelbare menigte tegenwoordig was.

Het zou ons te ver voeren willen wij de talrijke redevoeringen resumeeren, die hier met veel geestdrift en welsprekendheid werden voorgedragen, door den President, den Heer ED. JANSEN, door den Apost. Vicaris bij de onthulling van den Gedenksteen, door den Heer ARTURO CALVO, door den President van de R. K. Volksbond den Heer J. H. SPROCKEL, den Heer JOH. RIB, president van de zuster-vereeniging van Otrabanda enz. telkens afgewisseld door de stafmuziek van het garnizoen.

Wat wij bijzonder opmerkten was de diepe vereering, waarmee de nagedachtenis van den onvergetelijken Pater L. Jansen, den stichter der Vereeniging, door het volk van Pietermaai wordt hoog gehouden. Dat bleek uit de redevoeringen, dat bleek bij de onthulling van den Gedenksteen aan den overleden stichter gewijd, dat bleek bij de stichting van het „Fonds-Pater-Jansen", waarvoor reeds ruim 1.000 fl. uit vrijwillige giften door het volk is bijeengebracht, en dat zal dienen voor het verschaffen van schoeisel en kleeding, om het trouw schoolbezoek van arme kinderen te vergemakkelijken. Zie, dat was een fijne, diepgevoelde attentie, zoo geheel in den geest van Pater Jansen, den kindervriend, die in zijn lang priesterlijk leven in de parochie van Pietermaai schatten gelds heeft besteed aan armen en kinderen.

Het was reeds half een geworden, toen de Directeur Pater L. VAN ROOY, Z. Exc. den Gouverneur en familie, Mgr. en Clerus en alle aanwezigen bedankte voor hun tegenwoordigheid en allen opnieuw voor de feestelijke uitvoering van dien avond uitnoodigde.

Wij kunnen hier nog bijvoegen, dat het Bestuur der Vereeniging de Heeren GERARD ABAD, ANTONIO HERNANDEZ en EMIL WAWOE, de oudste en trouwste leden der Vereeniging tot eereleden heeft benoemd, dat door den Heer J. RIB een prachtig bewerkte mahoniehouten doos voor het „*Fonds Pater Jansen*" en een presidentshamer voor den Voorzitter werd aangeboden, dat de Heer JOHN DE POOL, Curaçaoënaar te Panamá woonachtig, mede tegenwoordig en oud vriend van Pater Jansen, aanbood de buste in gips van den stichter der Vereeniging te modelleeren.

Ook het Pontificaal Lof met feestpreek van Pater I. VERRIET werd door een overtalrijk publiek bijgewoond.

De opvoering van *Lagrima di un Angel*, dat uitschitterde door smaakvolle costumes en decoratie, door groepeering en voordracht, vooral de zinrijke en prachtige apotheose trok een groote menigte toeschouwers en verwierf langdurig en overweldigend applaus.

Morgen zal dit stuk nog eens worden opgevoerd.

Auto's.

Dezer dagen zagen wij reeds No 302. Er is er tegenwoordig een bij van klein model en *Duitsch* fabrikaat.

Dat is de eerste, naar wij meenen.

San José.

Dezer dagen kwam hier de Venezolaansche bijlander *San José* weer de haven binnen, één uur nadat hij was uitgevaren, met de mast in drie stukken gebroken.

Verdronken.

De Goulet: *Gracias á Maria* is van Cuba via Aruba dezer dagen hier binnen geloopen met eenige Curaçaosche werklieden, die van Cuba terugkeerden. Onderweg tusschen Cuba en Aruba, zoo vertelt men, werd een Bonairiaan vermist. Vermoedelijk is de-

De sprekende film.

Het zwijgen van de film is zoolang zij bestaat als een lacune gevoeld. Leefden wij mee in de wereld, die het licht op het doek tooverde, die getooverde wereld moest een betooverde wereld blijven, want wij toeschouwers leefden daarin als doofstommen. Huizen stortten in, treinen botsten op elkander, rotsen werden tot ontploffing gebracht; wij zagen het, maar wij hoorden het niet. Nog hinderlijker werd het zwijgen als de heldin in het drama (waarin de deugd gedurende den heelen avond er bijna bij is, om eerst op het allerlaatste oogenblik definitief te zegevieren) zich van hartstocht in bochten wond en in de hoogste opwinding met verwrongen gelaat en opengesperden mond zoo stil bleef als een visch. De regisseurs mochten hun vindingrijkheid uitputten, de auteurs mochten hun talenten in dienst stellen van een pantominische levensconceptie, de lacune bleef gapen, het oor moest door de afleiding van het bioscooprijke worden verschalkt, afgeleid en zoet gehouden.

Dat zal nu alles anders worden. De acoustische bioscoop is er. Zij is in *Alhambra* aan den *Kurfurstendamm* te Berlijn voor het eerst vertoond.

Dit is niet een „filmopera", waarbij levende zangers vergeefsche pogingen doen om het acteeren van de op de film geprojecteerde menschen „stem bij te zetten", en het is ook niet een film met gramophoon-begeleiding. De volstrekte gelijktijdigheid, die voor de illusie onontbeerlijk is, wordt op die manieren niet bereikt.

Deze film is zelf gramophoon. Aan den rand van den celluloidband is het geluid vastgehouden op kleine, fijne lijntjes, van afwisselende lengte, maar nimmer grooter dan een millimeter, bont van vorm, en onderling de schijnbaar willekeurigste combinaties vormend. Beweging en geluid worden gelijktijdig gereproduceerd. De zwengel, die foto voor foto voorbij de lens doet glijden, trekt automatisch in het juiste tempo het bij iedere foto behoorende geluidsbeeld mee, dat immers met het lichtbeeld een onverbrekelijk geheel vormt.

Na het eind van den oorlog gingen drie mannen, Hans Vogt, Jo Engl en Joseph Massolle tezamen aan het werk, om de schaduwbeelden, die over het linnen heenschuifelen, het spraakvermogen te verleenen. Het initiatief ging uit van den heer Hans Volgt. Door een kapitaalkrachtig consortium ondersteund, konden de heeren vier jaar lang in laboratoria, donkere kamers en film-ateliers gestadig blijven doorwerken. Niet minder dan 150 patentaanvragen moesten in den loop van dien tijd worden ingediend en een afzonderlijke specialist in patentzaken moest den proefnemers ter zijde worden gesteld.

Er moest een nieuw electrisch oor worden uitgevonden, een nieuw geluidversterker, electrische lampen, wier licht door het geringste gefluister trilt, geheimzinnige oogen, waarvan, als ze door een lichtstroom worden getroffen, electrische stroomen uitgaan. Geheel nieuwe machines moesten ontworpen en samengesteld worden om deze uitvindingen den weg uit het laboratorium naar de praktijk te bereiden.

Wat in het *Alhambra* is vertoond, droeg uit den aard der zaak geheel het karakter van principieele demonstratie.

De voorstelling werd geopend door orgelspel, om bij wijze van inleiding het vermogen van de filmgramophoon afzonderlijk te laten vernemen. De film vertoont daarop een heer, die in drie talen een korte toespraak tot het publiek houdt. De cellist Kraus van het Deutsche Opernhaus hooren wij niet alleen de *Traumerei* van Schumann spelen; wij zien hem ook met zijn cello en zijn strijkstok daarbij aan het werk.

De illusie is zoo volkomen, dat het applaus aan het slot zoo natuurlijk klinkt, dat men zich heel even verwondert, dat Kraus niet komt bedanken. Alleen schijnt het, dat Kraus wat nasaler speelt dan we van hem gewoon zijn en op de piano van Felix Gunther, die de begeleiding heeft, schijnen glazen te staan, die meerinkelen. Wat uit dient dadelijk gezegd de filmgramophoon is nog niet volmaakt en vertoont nog dezelfde hinderlijke eigenschappen, die de andere spreekapparaten langzamerhand min of meer hebben overwonnen. Zoo werd de lieve stem van Hilde Held in „Flügeln des Gesanges" door een hoornachtige gerammel bijna onhoorbaar gemaakt. Er waren echter daartegenover vioolsolo's en orkeststukken, die bijna volmaakt werden gereproduceerd.

Als tooneelstuk kregen we een gedeelte van Herman Heyermans' *De Brand in de Jonge Jan* te zien en te hooren. Ook de resultaten van deze proef moeten zeer interessant worden genoemd. Alleen waren de stemmen voor een groote zaal als het *Alhambra* (nog?) niet krachtig genoeg. De sprekende film zal voorloopig in kleine localen het meest bevredigen. Maar in beginsel is het probleem ongetwijfeld opgelost en dat overtuigend aan te toonen, was het doel van de vertooning. De film staat daardoor aan den aanvang van een geheel nieuwe ontwikkeling.

* * *

Cement als bluschmiddel.

Bij een zeer grooten fabrieksbrand, grenzende aan een reusachtige houtopslagplaats te Seneca. (Ver. Staten N. A.), heeft men aldus het „*Alg. Techn. Tijdschrift*", voor het eerst gebruik gemaakt van cement om het vuur te bestrijden en dit met een buitengewoon succes.

Massa's hout vlamden reeds, toen men op 't denkbeeld kwam, om de houtstapels, die door het vuur bedreigd werden met cement te bestrooien, waarvan men toevallig een groote hoeveelheid ter beschikking had.

Door de spuitbesproeiing vermengde zich het water der brandspuiten met het cement, tot kleine stukjes, die verhinderden, dat zuurstof bij het hout kon komen, zoodat het onmogelijk was, dat de overige houtopslag vuur vatte. Het cement dat op het brandende hout terecht kwam, belette het vonken-verspreiden totaal, terwijl daaronder het vuur verstikt werd. Ook bleek, dat olie in groote tanks ter

ze dus onopgemerkt overboord geslagen en jammerlijk verdronken.

Regen op Aruba.

Zooals wij vernamen, heeft het ook op Aruba voor 14 dagen geleden flink geregend, doch ook daar viel de regen zeer plaatselijk.

Zoo bv. staan verschillende tuinen in de buurt van de Noord geheel onder water en is ook de omtrek omringd door groote waterplassen, zoodat die tuinen voor de eigenaars ontoegankelijk zijn, terwijl het toch daar ter plaatse maar betrekkelijk weinig geregend heeft. Doch die groote watervloed is daar door de rooien aangevoerd van elders, waar het veel meer geregend heeft.

De bevolking van Nederland.

Het bevolkingscijfer in Nederland bedroeg op 1 Juni van dit jaar 7.002.697 zielen tegen 6.879.129 een jaar te voren, gevende een vermeerdering met 123.568 zielen in een jaar tijds of 1.80 percent. De bevolking heeft daarmee de 7 millioen overschreden en is sedert ult°. 1911, dus in 10¾ jaar met één millioen zielen toegenomen. Na onze eerste volkstelling duurde het ruim 40 jaar voor de bevolking met één millioen zielen was vermeerderd. Uit deze enkele cijfers kan men zien, hoe aanzienlijk de bevolkingsuitbreiding hier te lande in het laatste tijdvak geworden is.

In de groep der vier grootste steden bedroeg het bevolkingscijfer op 1 Juni 1.724.439 zielen tegen 1.691.414 een jaar te voren. Hier was dus een toeneming met 33.015 zielen of 1.95 percent. Dit verhoudingscijfer, hooger dan dat voor het geheele rijk, bewijst, dat de concentratie der bevolking in de steden in ons land blijft aanhouden.

Amerikaansche scheepsbouw.

LASKER, de hoofdman van de *Shipping Board* heeft meegedeeld, dat er een actie op touw is gezet voor de oprichting van een Amerikaansche stoomvaartmaatschappij met een kapitaal van 30.000.000 dls. welke twee schepen wii laten bouwen, die door electromotoren zullen worden gedreven, 70.000 reg. ton elk zullen zijn en een lengte zullen hebben van 1000 vt.

LASKER heeft aan die maatschappij meegedeeld, dat het Congres aan de *Shipping Board* machtiging had verleend $ 25.000.000 's jaars uit te trekken voor een fonds voor schepenbouw.

Indien de voorgestelde schepen van een aannemelijk type waren, zou de *Shipping Board* het plan steunen.

Film „Nederland."

De Film *„Nederland"*, die ongeveer een maand geleden op initiatief van den Nederlandschen Gezant D'ARTILLACT BRILL met zooveel succès te Carácas werd vertoond, is thans door de bemoeiingen van het Bestuur der Groep *Nederlandsche Antillen* van het Alg. Ned. Verbond hier op Curaçao aangekomen en zal hedenavond in het Kransgebouw op Otrabanda worden afgedraaid. Wie bij het proefdraaien deze film gezien hebben, roemen om strijd deze film, die een zeer nauwkeurig beeld geeft van verschillende cultures en industrieën, van handel en scheepvaart, van stads- en landgezichten van Nederland. Deze film is buitengewoon leerzaam en kan aan menigeen, die het Moederland niet uit eigen aanschouwen kent, eenige juistere be-

---

plaatse aanwezig was, en waarvan reeds één tank van 1½ M3 vlam had gevat, den inhoud eerst overal heenspatte, omdat zich voorwerpen uit de fabriek in de tank storten, en zich brandend verspreidde.

Eenige zakken droog cement werden in de reservoirs met brandende olie voorzichtig geworpen. De zakken geraakten natuurlijk onmiddelijk in brand, doch de poederige cement-massa verspreidde zich over deoppervlakte der olie heen, waardoor weder een afsluiting van de zuurstof plaats vond en het vuur gebluscht werd.

Uit het brandrapport bleek, dat, ware dit bij toeval aanwezige bluschmiddel niet ter beschikking geweest, de houtopslag en omgeving van fabrieksgebouwen totaal waren verloren geraakt.

Kolenbesparing.

Een Noorsch ingenieur heeft een apparaat uitgevonden, waardoor een groote kolenbesparing op de stoomschepen verkregen wordt. Op het schip, waarop de uitvinder vaart, was 't dagelijksch kolenverbruik van 17 tot 11 ton per dag teruggebracht.

---

grippen bijbrengen en een helderen kijk geven op hetgeen Nederland op elk gebied presteert. Zelfs voor geboren Hollanders kan het op zijn minst toch aangename herinneringen wakker roepen en allicht ook nog wat nieuws en interessants te zien geven.

Voor het overige zie achterstaande advertentie.

De West-Indische Gids.

Inhoud der Oct.-afl. — Over de bestuursinrichting van Curaçao, door Dr. B. de Gaay Fortman. (In hoofdzaak bespreking van die onderdeelen der bestuursinrichting welke door den gouverneur bij den Kolonialen Raad aanhangig zijn gemaakt). — Het zoutbedrijf op St. Martin. Een onderzoek naar de middelen te zijner verbetering (slot), door F. S. Langemeijer. — Hoe met een voorstel van Gouverneur van Raders werd gehandeld, door Jhr. L. C. van Panhuys. (In hoofdzaak handelt deze bijdrage over de beweegredenen, welke hebben geleid tot de naamverandering van het district Opper-Nickerie in Coronie). — Over bodemgesteldheid en suikerplantage-exploitatie in Suriname. 1765 (volgens de annotatiën van gouverneur Jan Nepveu). Met een naschrift door Mr. R. Bijlsma. — Twintigste jaarverslag over het Van Eeden-fonds (over 1921.) — Bibliographie.

Een verwacht antwoord.

Op de vragen van den heer Ter Hall betreffende een tusschen de op Curaçao gedetacheerde officieren van het Indische leger en de Curaçaosche burgerij heerschend antagonisme, is het antwoord van den minister vau Koloniën, dat hem geen feiten bekend zijn, waaruit blijken zou, dat er een groot antagonisme heerscht tusschen de op Curaçao gedetacheerde officieren van het Indische leger en de Curaçaosche burgerij.

Kol. Wkbl.

De rijkste man der wereld.

Berichten uit New-York verklaren, dat de magnaten in Wall-Street HENRY FORD, den auto-fabrikant, thans voor den rijksten man op de wereld houden, rijker nog dan J. D. Rockefeller.

De winst van de *Ford Motor Car Company* in dit jaar (het blijkt niet of een afgesloten boekjaar bedoeld is) heeft 125 millioen dollars beloopen of na aftrek van belasting 110 millioen dollars. Uit deze getallen valt af te leiden, dat de *Ford Company* gekapitaliseerd zou kunnen worden op 2 milliard dollars, waarvan 5 pct. dividend wordt betaald. Daar Ford feitelijk de *uitsluitende eigenaar* van het *Ford Company* is, bedraagt zijn fortuin het dubbele van dat van Rockefeller, dat geschat wordt op een milliard dollar.

Ford heeft niet alleen het grootste fortuin op de wereld, maar beschikt ook over het grootste persoonlijke bezit. Men schat dit bezit op 180 millioen dollars.

In het drukke seizoen heeft Ford een inkomen van ruim een half millioen dollars daags, maar dat mindert aanmerkelijk in den slappen tijd.

De positieve waarde der sport.

In de Sport-Illustratie schrijft de eerw. pater O. Huf S. J. over: „De positieve waarde der voetbal-sport."

„Speculatief en in theorie liggen er in de sport naast negatieve ook positieve levenswaarden. Niet alleen kan zij kwaad voorkomen, maar zij biedt zelfs elementen tot karaktervorming. 't Is alleen maar zoo jammer, dat er in de practijk zoo bitter weinig van terecht komt! Van voorbehoedmiddel wordt zij nu dikwijls de naaste gelegenheid en haar vormende kracht maakt plaats voor ontaarding.

Ziehier werk voor den Sportman-Congreganist! En hij mag er zich weer niet mee tevreden stellen de Sport alleen tot zijn persoonlijk eigen welzijn te doen dienen, maar ook hier moet hij apostolisch werken door voorbeeld en stemmingmakend woord. Hij moet zelf fair spelen en krachtig opkomen tegen alle unfaire praktijken, vurig achter den bal zitten, maar hem ook graag aan een ander overlaten of zelfs welberekend doorgeven als de spelkunst het vereischt of de kans van zijn partij er mee gebaat is, ook al verspeelt hij daarmede het mooiste persoonlijk-flatteerend succes. Hij moet gehoorzamen aan den captain en zich houden aan de beslissing van den scheidrechter — eerlijk streven naar de overwinning, maar die ook even loyaal aan de tegenpartij gunnen, eigen spel vervolmaken naar de regels der kunst, maar het mooie spel van een tegenstander, die hem te glad af is, ook weten te waardeeren in stede van deze nijdig een hak te zetten. En zoo is er nog veel vanaf het begroetend „hoera", waarmee de strijd begint, tot de hoera's" van het afscheid,

---

wier vorm en stijl goedgemeendheid door de-bank alles-en-nog-wat te wenschen overlaten! dank zij dat onsportieve gejaag naar de puntjes, waar bij de meesten alles omgaat en alle nobele sport ook bij inschiet!

Onze Haven.

Terwijl men overal elders klaagt, dat het slecht staat met handel en scheepvaart, wordt het in onze haven juist met het scheepvaartverkeer hoe langer hoe drukker.

Vorigen Zondag 29 October kwamen 8 stoomschepen onze haven binnen, nl. de amerik. boot *Carácas* van New-York, de amerikaansche *Zulia* van Maracaibo, de Engelsche boot *Alexandrian* van Europa, de Fransche boot *Matouba* van Maracaibo, de Hollandsche boot *Brion* van Maracaibo, en de 2 petroleumtankbooten *Delapan* en *Ampat* van Maracaibo, en de Holl. boot *Carna* eveneens van Maracaibo, bovendien nog twee zeilschepen, de Amerikaansche goulet *Bertha and Pearl* en de venezolaansche goulet *Petra Victorina* van Martinique.

Woensdag 1 November was het nog drukker. Toen kwamen 9 stoomschepen onze haven binnen: De Holl. boot *Stuyvesant* van Colon, de Italiaansche. boot *Bologna* van Genua, de Holl. boot *Astrea* van Puerto Cabello, de Holl. boot *President Gomez* van Maracaibo, de drie petroleumtankbooten *Tiga*, *Anam* en *Doewa* van Maracaibo, de Duitsche boot *Adalia* van Colón, de Amerikaansche boot *Merida* van Maracaibo.

Officieele berichten.

Aan den onderwijzer 3de klasse bij het openbaar onderwijs J. Muller is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De infanterist W. H. Goessens is tijdelijk bij de politie werkzaam gesteld als agent tweede klasse.

Aan den agent van politie 2de klasse J. Baart Leonora is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

De Inpecteur der belastingen H. Statius Muller, van verlof teruggekeerd, is in activiteit hersteld en de hoofdcommies P. L. Gorsira eervol ontheven van de verdere waarneming van de betrekking van Inspecteur der belastingen.

VOETBALWEDSTRIJD.

Jong-Holland I — Leonidas I

2 — 1

Verleden Zondag op het terrein Mundo-Nobo.

Leonidas speelde de eerste helft met een invaller. Scheidsrechter Goddard blies einde met 2—1 voor „Jong-Holland."

Hernández.

Posterijen.

Onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Aruba.

Gewone stukken. M. F. Arends. (ongefr:) Lorenso Geerman, Clautilda Geerman, Joaquin Lacle, Plasida Kelly, Petronilia Kock, Adriana Lees, Panfilio Noguera, Clementis Orman, Jan Vroolijk, Johan Werleman.

BEKENDMAKING.

De Procureur-Generaal in de kolonie Curaçao brengt hiermede ter kennis van het publiek in het algemeen en van de zeevarenden in het bijzonder, dat door het Garnizoen alhier **op eenige dagen in de tweede helft dezer maand** *met geweren schietoefeningen zullen worden gehouden op* **Caracasbaai**, *alwaar met scherp geschoten zal worden in de richting naar zee. Gedurende de schietoefeningen zullen roode vlaggen geheschen worden boven het hek van de Quarantaine-inrichting, op het fort Beekenburg, op den seinpost Caracasbaai en aan het Spaansche Water.*

Curaçao, den 3n November 1922.

De Procureur-Generaal.

J. B. GORSIRA.

Koloniale Raad.

zitting op Maandag, den 6n Nov. a. s. des avonds te 8 uur.

Te behandelen onderwerpen:

Ingekomen stukken.

Verordening tot vereenvoudiging van de rechtspleging in lichte strafzaken.

Verordening houdende invoering van de ondertoezichtstelling van minderjarigen.

Willemstad, den 3n. November 1922.

De Griffier,

BOOMGAART.

Onze Begrooting

voor 1923.

BIJ DEN

MINISTER.

Memorie van Toelichting.

(Vervolg.)

Artikel 82. Bezoldiging enz. van den landbouwkundige op de Bovenwindsche eilanden, enz.

Artikel 85. Uitgaven in het belang van den landbouw en de veeteelt.

De Gouverneur heeft, vooral ook met het oog op de noodzakelijkheid om tot bezuiniging te geraken, gevolg gegeven aan den door den Kolonialen Raad herhaaldelijk uitgeoefenden aandrang om de betrekking van landbouwkundige in de kolonie Curaçao op te heffen en te volstaan met een (hulp-) landbouwkundige voor de Bovenwindsche eilanden, waar deze deskundige een nuttiger werkkring zou kunnen vinden. In verband daarmede heeft de Gouverneur de betrekking van landbouwkundige in de kolonie Curaçao, toen deze eenigen tijd geleden openviel, onvervuld gelaten en thans het voor de bezoldiging van dien deskundige geraamd krediet uit de begrooting doen vervallen.

Bij de behandeling van de voorloopige begrooting voor 1920 heeft de Raad bij amendement het krediet voor de bezoldiging van den landbouwkundige voor de geheele kolonie afgevoerd, doch de ondergeteekende heeft toen den post weder in de begrooting opgenomen, omdat hij uit hetgeen ter verdediging van het amendement was aangevoerd niet de overtuiging had verkregen, dat de landbouw op de Benedenwindsche eilanden de diensten van een deskundige kon ontberen. In deze meening versterkt door de omstandigheid, dat bij de jongste begrootingen voor bevordering van den landbouw en verbetering van de veeteelt een buitengewoon krediet is toegestaan, hetwelk de Gouverneur, zooals hiervoren is uiteengezet, wenscht te handhaven, heeft de ondergeteekende den landvoogd om nadere inlichtingen betreffende de opheffing van deze betrekking van landbouwkundige verzocht.

De Gouverneur gaf daarop te kennen, dat zijn ambtsvoorganger, op wiens voorstel de hoogerbedoelde buitengewone kredieten in de begrootingen voor 1921 en 1922 zijn opgenomen, er reeds de aandacht op gevestigd had, dat op de Benedenwindsche eilanden, welke op veeteelt en den verbouw van voedergewassen aangewezen zijn, eigenlijke landbouw praktisch weinig nut had, doch dat de heer HELFRICH gemeend had vooralsnog niet tot algeheele opheffing van het landbouwdepartement te moeten over gaan met het oog op de zeer ruime steunverleening voor veeteelt doeleinden, welke hij in de eerstvolgende jaren noodig achtte.

Ten aanzien van de bedoelde steunverleening is de heer BRANTJES, ook op grond van de noodzakelijkheid van bezuiniging, van meening, dat de voor het doel aangewezen kredieten slechts zeer voorzichtig en onder de noodige waarborgen uitsluitend voor besproeiingswerken en veeverbetering mogen worden verleend.

Met de Economische Commissie, wier oordeel hij ter zake gevraagd heeft, is hij het daarom eens, dat meerbedoelde landbouwkundige, wiens nut in de laatste jaren problematisch is geweest, zou kunnen worden gemist, te meer waar ten aanzien van besproeiïngswerken het advies van den mijnbouwkundige zal kunnen worden ingewonnen. De genoemde commissie, waarin personen zitting hebben, die praktisch bewezen hebben volkomen op de hoogte te zijn van het vraagstuk der veeverbetering, geeft, naar de Gouverneur verder mededeelde, waar deze vereischt wordt de noodzakelijke leiding.

Op grond van deze overwegingen heeft de ondergeteekende gemeend zich bij de onderhavige beslissing te mogen nederleggen en in verband daarmede ook bij de schrapping van het krediet wegens bijdrage in de kosten van het Departement van den Landbouw in Suriname voor het verstrekken van voorlichting, (onderdeel *c* van artikel 85 der loopende begrooting) en bij de vermindering met f 7650 van het voor het loopend jaar toegestaan krediet voor (gewone) uitgaven in het belang van den landbouw en de veeteelt.

Artikel 96. Onderhoud der verpleegden in het gesticht voor krankzinnigen enz.

Artikel 97. Tijdelijke verhooging van den voorafgaanden post in verband met de stijging der prijzen van levensmiddelen enz.

Artikel 115. Vergoeding voor verpleging enz. van onvermogenden enz.

Artikel 117. Tijdelijk verhooging van den voorafgaanden post in verband met de stijging der prijzen van levensmiddelen enz.

De eerstgenoemde post is f 2000 hooger geramd voor uitkeering wegens verpleging van betalende patiënten, welke weder in de koloniale kas terugkeert als eene ontvangst wegens de opbrengst van de vergoeding voor de verpleeggelden als anderszins.

De tweede genoemde post en die onder artikel 116 zijn onderscheidelijk f 16.000 en f 14.100 lager geraamd in overeenstemming met de in 1921 gedane uitgaven.

Artikel 122. Bezoldigingen enz. van den Directeur van Openbare Werken, enz. Tengevolge van het optreden van een nieuwen Directeur op een lagere bezoldiging en de afvoering van de betrekking van monteur, welke met die van machinist is vereenigd, is de post ruim f 10.000 lager geraamd.

Artikel 124. Gewoon onderhoud van de landsgebouwen, enz. De raming is f 4100 hooger, in hoofdzaak als gevolg van het toenemend aantal landsgebouwen en inrichtingen op Aruba, Bonaire en St. Martin.

Artikel 125. Gewoon onderhoud enz. van straten, enz. Ten einde de wegen op Curaçao in beteren staat te kunnen houden wordt f 4000 meer aangevraagd. Voorts is f 8000 uitgetrokken voor bestrijding der kosten van besproeiing der wegen in het stadsdistrict op Curaçao met asphalthoudende olie. Deze wijze van stofbestrijding is meer afdoende en verdient de voorkeur, omdat de wegen daardoor duurzamer worden.

Artikel 126. Buitengewone uitgaven voor onderhoud enz. van de landsgebouwen. Voor 1922 is deze post op f 48.300 geraamd, waaronder f 12.000 voor bedrijfskosten van een steenbreker, welk krediet voor 1923 op een afzonderlijk artikel (129) is overgebracht. Voor buitengewone herstellingen wordt voor 1923 f 73.500 aangevraagd, d. i. dus f 37.200 meer dan voor het loopend jaar, en wel voor Curaçao, Bonaire en Saba onderscheidenlijk f 57.100 f 4600 en f 3500 meer, daarentegen voor Aruba en St. Eustatius onderscheidenlijk f 7000 en f 21000 minder. Het voor Curaçao aangevraagd hooger krediet is in hoofdzaak benoodigd voor de vernieuwing van straten, wegen en kaden.

Artikel 127. Nieuwe werken en aankoop van onroerende goederen. De uitvoering van de volgende nieuwe werken wordt noodig geacht:

Curaçao.	
bouw van twee veranda's bij het krankzinnigen-gesticht	f 500
aanschaffing van een autosproeiwagen voor het besproeien van de straten en wegen van het stadsdistrict	6.000
aanschaffing van een autotruck ten dienste van het Departement van Openb. Werken	2.400
St. Martin.	
aanleg van een telefoon van den post voor draadlooze telegrafie naar het douanekantoor	1.200
St. Eustatius.	
bouw van een armhuis	7.000
bouw van een algemeene slachtplaats	500
Saba.	
aanschaffing van twee boeilichamen en kosten van het leggen daarvan	2.500
	f 20.100

De raming is f 25.700 lager dan die van den overeenkomstigen voor 1922.

Artikel 130. Kosten in verband met den aanleg van werken voor de watervoorverschaffing. De raming is f 10 000. lager gesteld dan voor het loopend jaar, omdat het gewenscht voorkomt den aanleg van belangrijke werken uit te stellen totdat de uitkomsten van het onderzoek inzake de watervoorziening bekend zijn.

Artikel 132. Bezoldiging enz. van den mijningenieur. De post is voor 1923 f 3300 lager geraamd, omdat het inkomen van den mijningenieur f 900 lager is dan waarop voor het loopend jaar gerekend is en de hulp van een opzichter, kan worden ontbeerd.

Artikel 138. Kosten van bedrijf van den weerkundigen dienst enz. In verband met de opheffing van den landbouwkundigen dienst op Curaçao, waaronder de weerkundige dienst ressorteerde, is deze dienst bij het Departement van Openbare Werken getrokken. Dientengevolge kan de raming van den onderhavigen post met f 3000 worden verminderd.

Artikel 140. Loon enz. en onderhoud en herstelling van vaartuigen enz. (loodsdienst). In verband met de toeneming van het gebruik der motorbooten is f 2000 meer uitgetrokken voor onderhoud en herstelling daarvan.

B. *Ontvangsten.*

Zie § 4.

Ten aanzien van de redenen voor de verhoogde raming moge de ondergeteekende ter bekorting verwijzen naar de toelichtingen bij de betrokken middelen, voorkomende in stuk no. 6 van het ontwerp voor de voorloopige begrooting.

De ontvangsten hebben in 1921 f 397 367 boven de raming opgebracht. Daaronder zijn begrepen: f 107 743 wegens uitkeering uit de Nederlandsche oorlogswinstbelasting 1916 enz.: f 71 647 wegens overstorting van onbeheerde kapitalen in de koloniale kas ingevolge de verordening van 22 September 1920 (P. B. no. 57), en f 10 000 wegens opbrengst van verkochte levensmiddelen in het belang van de voedselvoorziening, tezamen f 189 390. De gewone middelen hebben dus f 207 977 meer dan de raming opgebracht. Voor 1923 wordt echter op eene toeneming der ontvangsten met slechts f 106 121 gerekend, in hoofdzaak omdat ter zake van korting op de inkomsten van amtenaren enz. wegens pensioen, in verband met de voorgenomen afschaffing van zekere kortingen, f 38 000 minder is geraamd en het middel van ontvangst wegens terugbetaling van door de telegraafkabelmaatschappij verschuldigde renten (24 000) niet meer onder de raming der middelen voorkomt, omdat verwacht wordt dat het nog verschuldigd saldo in den loop van dit jaar zal worden aangezuiverd.

De gedrukte stukken van den Kolonialen Raad zijn, naar gelang zij hier te lande ontvangen werden, aan de Kamers toegezonden. Ter griffie zijn thans ter inzage van de leden overgelegd een ingebonden exemplaar van het ontwerp voor de voorloopige begrooting met bijlagen en met de daaromtrent van wege den Kolonialen Raad gedrukte stukken, zoomede afschriften van de notulen. der vergaderingen van de Raden van Politie betreffende de begrootingen van de eilanden buiten Curaçao.

De Minister van Koloniën,
DE GRAAFF.

Frankrijk.

De (protestantsche) Heraut schrijft:

In Frankrijk komt de bijzondere Christelijke school steeds meer tot bloei. Er bestaan in dat land thans 12,000 vrije Roomsche scholen, waarin een 29,000 onderwijzers hunne krachten wijden aan meer dan een millioen kinderen. Die scholen en hare onderwijzers worden door vrijwillige bijdragen onderhouden.

De rechtsche partijen hebben er telkens in de Kamer van Afgevaardigden op gewezen, dat gevoegelijk een 4000 à 5000 staatsscholen konden vervallen, omdat het aantal kinderen, dat die scholen bezoekt hier en daar zoo luttel is. Tot hiertoe zonder gevolg.

Doch dit verhindert niet, dat de vrije kerkelijke scholen zich steeds meer uitbreiden en de staatsscholen van lieverlede overvleugelen.

De resultaten van het onderwijs zijn in Frankrijk niet bevredigend. In de laatste twee jaren werd er in Dijon, Chalons sur Marne en Grenoble een onderzoek ingesteld naar de ontwikkeling der jongelieden, die in den militairen dienst traden, waarbij bleek, dat pl. m. 26 per honderd niet lezen noch schrijven kon, terwijl nog geen vier van de honderd blijken gaven van goed gevolg de lagere school bezocht te hebben. En dit niettegenstaande er in Frankrijk gelijk in Nederland leerplicht bestaat. In Parijs bijv. bezoeken 10 à 18 percent van de schoolplichtige kinderen alleen tegen het einde van het kwartaal, wanneer in de klassen kousen, schoenen en schorten uitgedeeld worden.

Het is er dus ver vandaan, dat de „leekenschool" aan het Fransche volk de zegeningen gebracht heeft, die de radicalen daarvan verwachtten. Met geweld moesten een 35 jaren geleden de geestelijke broeders en zusters, die op de staatsscholen onderwijs gaven, daaruit verdreven worden, om plaats te maken voor „leeken"onderwijzers. Doch nu ontwikkelt zich de vrije Christelijke school steeds meer. Sedert den wereldoorlog is de houding van de radicalen ten opzichte van de Kerk veranderd; men moest erkennen dat zij, die tot de partij behoorden, die men voor „den vijand" hield, zich even goede burgers van Frankrijk betoond hadden als zij die tot het gilde der vrijdenkers behooren. Wij zijn er van overtuigd, dat thans er in radicale kringen niemand er aan denkt, om de geestelijke orden uit Frankrijk te verdrijven, gelijk voor den wereldoorlog geschiedde.

Van harte hopen wij, dat het blijken zal, dat de Fransche protestanten voor het vrije Christelijke onderwijs strijden zullen gelijk de Roomschgezinden dit doen. Tot hiertoe vielen zij maar al te veel bij de politieke partij bij, die de leus aanhief „het clericalisme is *de* vijand", in de gedachte, dat daardoor voor het Protestantisme ruim baan werd gemaakt. Daarin kwam zij echter bedrogen uit. Het Protestantisme nam eer af dan toe.

Amerika.

De Amerikaansche regeering, zich op het standpunt stellend, dat Kerkelijke bezittingen niet een natie, doch God toebehooren, besloot zooals uit Washington 10 September bericht werd de tijdens den oorlog in beslag genomen bezittingen der Hongaarsche Kerk in de Ver. Staten, van dit beslag te bevrijden.

Het kantoor

van

H. J. C. BODENBURG HELLMUND,
PRAKTIZIJN

is gevestigd in de Hoogstraat No. 16
spreekuren:
V. M. van 10—12 uur.
N. M. van 6— 7½ uur

Telefoon No. 187.

3—2

Bekendmaking.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen Voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 3 Januari tot en met 30 Juni 1921 onder **No. 1749 A** tot en met **No. 9327 B,** zal plaats hebben op Donderdag 9den Nov. a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Cur. 4 Nov. 1922.

De Voorzitter,
C. S. Gorsira.

6

Groep „Nederlandsche Antillen"

van het

Algemeen Nederlandsch Verbond.

BEKENDMAKING.

Het Bestuur der Groep „NEDERLANDSCHE ANTILLEN" maakt hierbij bekend, dat er op heden Zaterdag, 4 November 1922, in het Kransgebouw, Berg-Overzijde, eene „gecostumeerde kindervoorstelling" gegeven en daarna de Hollandsche rolprent „NEDERLAND" vertoond zal worden.

Leden van de Groep hebben vrijen toegang, met twee door hen begeleid wordende personen; terwijl voor andere bezoekers toegangskaartjes te verkrijgen zullen zijn tegen fl 1,— per persoon.

Aan volwassen personen (leden of bezoekers) wordt geheel vrijgelaten of zij „gekostumeerd" willen verschijnen.

Na afloop der uitvoering zal er gedanst worden.

HET GROEPSBESTUUR.